

Dierbare broeders en zuster, Vader Abt,

Het is denk ik niet moeilijk als we de eerste lezing van deze zondag een beetje beluisteren en onszelf daarin verplaatsen. Om te bedenken hoe onze Paus Franciscus toch op het idee gekomen is van een synode en synodale kerk. Het staat er letterlijk: “de twaalf riepen de leerlingen in vergadering bijéén”; synodos. En waarom doen ze dat? Ze doen dat omdat er een probleem is. En eerlijk is eerlijk, Lucas degene die zo’n twintig jaar na deze gebeurtenissen schrijft, die verhult niet dat er in die eerste gemeente, die eerste kerk heel wat aan de hand is. Er zijn conflicten, er is onbegrip, er gebeurt zoveel. De grote vraag ‘hoe moet dat toch met die heidenen, moeten ze de wet respecteren? Is de missie gericht op Jeruzalem of moet de missie naar Rome gaan? Wat is de plek van degene die van buiten komen? Degene die Grieks spreken maar toch jood zijn? Maar wat is dan de plek van de vele die helemaal geen jood zijn maar toch de wet willen volgen? De prozelieten en die dan Jezus ontdekken. Wat moeten ze wel en wat moeten ze niet?’. Alles staat op het spel en nu zijn het dus de Hellenisten die tegen de Hebreëen beginnen te morren. Die Hellenisten dat zijn de joden die van buiten komen en die Grieks spreken. En de Hebreëen zijn de joden die daar wonen en Aramees spreken. En we weten allemaal wel dat als je twee verschillende talen spreekt, dan wordt het al moeilijk want je neemt twee manieren van denken mee; een groter wereld een kleinere wereld en natuurlijk het Helleens dat was het Engels van toen; iedereen sprak er wel wat van. Maar het was duidelijk dat het toch niet helemaal synchroniseerde. En er was gemopper. We zouden nu zeggen; er waren mensen in de eerste gemeenschap die werden niet gehoord en die lieten van zich horen. En wat doen de apostelen? Wat doen degene die daar in het midden staan van die beginnende kerk? Die zijn werkelijk door de Geest doorademt, ze luisteren. Ze duwen het niet weg, ze nemen de vraag op. En ze gaan om dat te doen te raden bij het woord van God. En in dat woord van God horen ze dan dat Mozes ooit lang geleden bezweek onder het teveel aan werk. En zij begrepen dat zoals Mozes werd uitgenodigd om andere aan te stellen en zo een deel van zijn last over te nemen dat dat nu ook aan hen gegeven en gevraagd is. Een nieuwe situatie die wordt doorlicht door het opnieuw lezen van de Schriften, we zouden zeggen van de traditie. En dan ontstaat er een nieuwe werkelijkheid. Zeven mannen worden gekozen die allemaal voldoen aan dezelfde eisen die de apostelen stelde aan de opvolger van Juda. Het zijn mannen en ze zijn van goed faam, vol van geest en wijsheid. En nou is er iets opvallends aan deze namen. Dat valt ons niet op en als ik geen exegeet erover gelezen had dan was het mij ook niet opgevallen, maar het is niet onbelangrijk; het zijn zeven puur Griekse namen. En dat is heel opvallend want de meeste joden ook uit de Grieks sprekende gebieden dragen joodse namen. Hier wordt er dus voor gekozen om een aantal mannen te belasten met de leiding in de gemeenschap die fundamenteel van een andere afkomst zijn. De kerk wordt verbreedt, geopend voor een nieuwe invloed, een nieuwe mens, die niet van geboorte joods zijn. En Gods voorzienigheid neemt deze beweging op. Want het is Stefanus die de eerste martelaar zal worden. Het is Filippus die de eerste heiden zal bekeren. En het is door deze hellenistisch sprekende joden dat er een realtie komt met de grootste van hen namelijk Saulus, die later Paulus wordt. En dat dus door deze mannen heen de beweging, ja, van de kerk, van heel die boodschap van Jezus, die gaat van Jeruzalem uit over heel de wereld, door deze crisis heen. Van Jeruzalem naar Rome. Hadden de apostelen dat op dat ogenblik kunnen voorzien? God wel. Wat is dus de eerste les die wij hier leren? Hoe komt er nieuw leven in onze gemeenschap? Wanneer wij in de Geest deze zorgzaamheid hebben die de kerk van Jeruzalem bezielde. Wanneer wij zo naar elkaar kijken dat niemand in onze gemeenschap en dus ook niemand van degene die wij willen aanspreken met het evangelie, zich niet gezien en niet gehoord voelen. En dat is niet zo maar moderne politieke correctheid hè! Dat is niet zomaar even de wereld binnenbrengen in de kerk. Dat is precies het tegenovergestelde. Dat is het leven van de Naam van God. Zijn Naam is “Ik die er ben”. “Ik die er ben”, die aandacht heeft. Dat zijn van God is niet een zijn op afstand, dat is een zijn die gaat tot in ga, tot in zijn eigen ingewanden om het met een beeldspraak van de Schrift te zeggen. Dus die synodaliteit waartoe wij worden uitgenodigd is niets anders dan het opnieuw leven van Pinksteren in het midden van onze gemeenschap in de wetenschap dat we opnieuw moeten leren om elkaar te zien. Blijkbaar doen wij dat niet voldoende want anders zou de kerk niet zo in een crisis zijn. Dat is het eerste wat ons vandaag wordt gezegd; Wees aandachtig; Leef Gods Naam, die je op je is gelegd.

Het tweede wat ons vandaag wordt verteld is dat we klein en kwetsbaar zijn. De tweede lezing brengt ons in een heel andere wereld dan Jeruzalem. Het zij de zijn de kleine gemeenschappen waar Petrus zijn brief aan schrijft. Plotseling gaan we naar Klein-Azië en komen we terecht in kleine gemeenschappen die op alle mogelijke manieren bedreigd zijn en die zich kwetsbaar voelen. En als je door de hele brief van Petrus heen

gaat, dan zie je Petrus is een echte Hebreëër. Zijn hele manier van denken, de hele opbouw van die brief is een-en-al joods denken. Ook dit stuk. Er is een bepaalde manier van redeneren, er is een bepaalde manier van omgang met de Schrift die voor de Grieken bijna niet toegankelijk is maar die heel gewoon is voor de jood van die tijd. Dit stuk wat wij gelezen hebben staat vol met verwijzingen naar de belangrijkste passages van de Heilige Schrift, de Tora en de profeet Jesaja. En wat wordt hier gezegd? Hier wordt gezegd, dat dat nieuwe volk van God de kerk even kwetsbaar is als het volk van God altijd is geweest. In de ogen van de wereld is het niks. Het is alleen iets in de trouw die het aan God geeft. God zelf is de hoeksteen, de dragende grond van dat volk. Maar wat doet het volk in zijn geschiedenis? Dat weet God niet echt te vertrouwen en dat loopt natuurlijk naar een afgod, dat stierenbeeld. Het weet niet echt na Mozes te luisteren en vergeet dat hij een nieuwe profeet heeft genoemd. De joden die zijn niet in aanzien, ze zijn allemaal uit Rome verbannen geweest in de jaren veertig en de christenen onder de joden zijn nog minder in aanzien. En als je niet in aanzien bent als je geen eer hebt, dan ben je letterlijk dood in een samenleving die leeft van eer. Wat zegt Petrus: “onze eer is het juist om heel ons vertrouwen te stellen op Hem, de levende steen, uitverkoren en kostbaar in het oog van God maar verworpen door de mensen”. En wat zegt ons dat? Dat zegt ons dat wanneer wij in deze tijd kerk zijn, dat we niet op zoek zijn naar relevantie voor de wereld, de wereld is nooit onze hoeksteen geweest. We zijn geen katholieken geworden om brave burgers te zijn. We hebben ooit gedacht dat we de kerk moesten gebruiken om ons te emanciperen en ook mee te doen met de vaart der volkeren. Maar misschien waren we iets vergeten in die geweldige emancipatiedrang. Namelijk dat het toch allereerst gaat om het woord van God; dat het allereerst gaat om vanuit God naar de wereld te gaan. En dat God een gezicht heeft gekregen in de Heer Jezus. En dat Jezus is verworpen, en dat wij dus ook worden verworpen omdat het goede in deze wereld nou eenmaal altijd een aanklacht is tegen wat van de wereld is. Wereld wil zeggen: rekenen met de dingen waar je macht aan ontleent. De zekerheden die je in je hand kunt houden. Dat prachtige gouden beeld wat je op kunt tillen, de centjes waar je mee kunt zwaaien. Ach wat zijn er toch veel dingen. Dat alles is niets. En dat leven wij. We weten dat het niets is. Daarom is de kerk een oneerbaar volk, zo zegt Petrus dat. Oneerbaar in de ogen van de wereld, maar ze is Gods volk. En wat er dan over ons wordt gezegd kun je eigenlijk niet bevroeden. Zo diep als het gaat.

En dan zegt Jezus; ‘als je al die dingen hoort laat dan je hart niet verontrust worden’. Jezus zegt dat op het moment dat Judas weg gaat om Hem te verraden. Hij weet wat er gaat gebeuren. Als wij onze geloofsbelijdenis uitzingen en uitspreken, weten wij wat er met ons gaat gebeuren. Wij worden in deze wereld fundamenteel op de proef gesteld. Er is in deze wereld geen veiligheid voor ons. Wij kennen de Heer Jezus in deze wereld alleen met het gezicht van het kruis. En wij vieren de Eucharistie, wij dragen een geestelijk offer op omdat alles wat we zijn op dat altaar wordt neergelegd om te zeggen; Heer ik geef mijn leven in vertrouwen op U. Ik kan in deze wereld niets afdwingen. Ik heb alleen dit ene wat de Heer Jezus ons zegt; “Ik ga heen om voor jullie een plaats te bereiden”. “Ik ga door mijn lijden heen om voor jullie te openbaren wat in die trouw van God in jouw hart allereerst oplicht want Ik kom bij je terug”. En het interessante van Johannes is, daar er niet staat “Ik kom later terug”, er staat: “Ik kom steeds terug”. Hij is in ons hart, inwoning wordt dat genoemd. Verlichting, verrijzenis in hoop. “Ik ben je weg, je waarheid en je leven.” Maar we zien aan Phillipus zijn vraag en aan Thomas zijn vraag dat we niet moeten denken dat we de Heer Jezus gemakkelijk zullen kennen. We lopen vol met weten, met een beeld dat we zelf scheppen van Hem, en dan hebben we de wereld niks te zeggen.

Wil je dat de Kerk leeft? Wil je zelf leven. Neem de lessen van het Woord van God deze zondag ter harte: Aandacht, trouw en nederigheid, en eerlijkheid in onze omgang met de Heer Jezus. Wat betekent dat? Het betekent dat wij ons steeds door Hem laten aanspreken. Hoe? Door onze geestelijke lezing. Het concilie heeft zo gewild dat wij weer mensen van de Heilige Schrift worden. Want alleen het Woord van God spreekt uit de Geest naar de geest die in ons is. Door een eerlijk gewetensonderzoek, door echt de tijd te nemen om jezelf te leren kennen in Hem en niet zomaar een dag voorbij te laten gaan. En door het zoeken van geestelijke leiding die jou steeds bevraagt. Want jij hebt een ander nodig die in de Geest is om te kunnen blijven groeien, en te voorkomen dat je Jezus wel ziet maar Hem toch niet kent. Dierbare broeders en zusters het Woord van God is onwaarschijnlijk rijk elke dag en deze zondag bijzonder. Het ligt voor ons; leven, toekomst: een stralende Kerk een waarachtig vervuld bestaan. Aandacht, nederigheid, eerlijkheid; moge de Heer dit werk - zoals we gebeden hebben - moge Hij dit werk in ons voltooien.